

CHINA'S BINNENLAND ONTWIKKELT ZICH

"GEEST VAN YAN'AN" ALS PANACEE TEGEN EXTREME ARMOEDE

Het Parool, 21 december 1994

China wil volgend jaar naar een economische groei van 9% en is hard op weg om in de volgende eeuw een economische supermacht te worden. Heel China? Nou ja, behalve het enorme binnenland dan. In veel gebieden leeft men nog onder de armoedegrens en worden verwoede pogingen gedaan om de economische boom van de kustprovincies bij te benen. Correspondent Jan van der Made reisde naar China's armste binnenland, de Autonome Regio Ningxia en noorden van de aangrenzende provincie Shaanxi en vond overheden in krampachtige pogingen om hun economie op te vijzelen. Over belastingvakanties, buitenlands geld en de Geest van Yan'an.

(Door Jan van der Made)

NINGXIA/YAN'AN (PAROOL)"Er lopen veel gekken rond hier", fluistert mijnheer Tie Han, woordvoerder van het plaatselijke buro Buitenlandse Zaken van Yinchuan, hoofdstad van Ningxia. "Kijk maar naar die zwervers. Je kunt het zien aan hun ogen. Het is de armoede. De ongeletterdheid. Er is enorm veel inteelt. Ze hebben nauwelijks tot geen onderwijs en begrijpen niets van de gevolgen van seks tussen familieleden".

Iets kleiner dan Nederland en met een inwonertal van bijna vijf miljoen is Ningxia het armste gebied in China. In het zuidelijke gedeelte van de provincie, geïsoleerd door woestijnen, geteisterd door droogten en misoogsten ligt het gemiddelde salaris op dertig gulden - per jaar.

Behalve een hoog percentage geestelijk gehandicapten kampt het zuidelijke deel van Ningxia met nog nijpender problemen: 1,8 miljoen mensen leeft nog ver onder de armoedegrens en het ideaal van "de buik vol" en "warmte", ofwel voedsel, kleding en onderdak, is hier nog lang niet bereikt.

DEVELOPMENT ZONE

Alleen Yinchuan, de hoofdstad van het Autonome Gebied oogt wat rijker. Omdat Ningxia een gebied is waar minderheden wonen (Hui, moslims die zich in vroeger eeuwen als soldaten van Chengis Kahn in heel China vestigden, maar zich vooral in het huidige Ningxia wonen) geniet het een voorkeursbeleid uit Beijing. Voornaamste doel: de bestrijding van de armoede.

Neem de Gao Xin Technological and Industrial Development Zone, een gebied van vijf vierkante kilometer, een van de weinige ontwikkelingszones in China, die na een recente crackdown open mochten blijven.

Uit het niets werden in twee jaar tijd batterijen flats, kantoren en fabrieken, afgewisseld met neo-realistische sculpturen uit de grond gestampt. "Wat Beijing ook beslist, deze ontwikkelingszone blijft open" verklaart vice-burgemeester Feng Jionghua. "De zone is essentieel voor de ontwikkeling van het volk van Ningxia".

Men produceert floppy's, rubber banden, er is een oliaffinaderij, er wordt geëxperimenteert met "schone" steenkool en er staat (dankzij een Nederlandse lening van 1,3 miljoen gulden) een fabriek voor melkproducten.

Belastingen die door de plaatselijke regering worden geïnd worden gebruikt voor infrastructurele projecten en verlichting van de regionale armoede.

ONTWIKKELINGSHULP

Maar ondanks een voor buitenlanders interessante belastingregeling (twee jaar belastingvakantie en drie jaar verminderde belasting) blijft overzeese belangstelling minuscule.

Op dit moment heeft Ningxia 130 joint ventures (waarbij de buitenlandse partners voornamelijk afkomstig zijn uit Hongkong en Taiwan), minder dan 1% van alle joint ventures in China.

Meer geld is er uit Beijing te halen. De hoofdstad stelde in de afgelopen veertig jaar meer dan vijftien miljard gulden aan binnenlandse ontwikkelingshulp ter beschikking; hiernaast moeten een zachte lening uit Canada (28 miljoen gulden) en een ontwikkelingsprogramma van het (in Rome zetelende) World Food Program dat voor de import van 90.000 ton graan zorgt, de ergste lasten verlichten.

"KOEWEIT VAN CHINA"

Buurprovincie Shaanxi geniet geen voorkeursbehandeling door Beijing. Maar in het arme noorden van de provincie heeft men haar eigen toverdrank die moet leiden naar welvaart: de Geest van Yan'an.

Yan'an, met drie miljoen inwoners het grootste prefectuur in Noord-Shaanxi, was ooit de hoofdstad van het Shaan-Gan-Ning Grensgebied (naar de provincies Shaanxi, Gansu en Ningxia). Van 1935 tot 1947 was hier het Communistische bolwerk tegen Nationalisten en Japanners waar de geest van "Eenvoudig leven en hard werken", "Op jezelf staan" en "Trouw aan de Communistische Partij" heerste.

Deze Yan'an geest werd opgewaardeerd tot een soort levensovertuiging die uiteindelijk (volgens de Chinese propagandamachine) leidde tot de overwinning in de burgeroorlog in 1949.

Anno 1993 wordt de "Geest van Yan'an" opnieuw aangewend, ditmaal voor de overwinning in een nieuwe revolutie, die van "modernisering en de Socialistische Markteconomie".

"Yan'an is het Koeweit van China", beweert Su Jianrong, secretaris van de plaatselijke gouverneur. "We hebben olie, steenkool, gas, alles". Alleen: er is niemand in geïnteresseerd omdat Noord-Shaanxi te ver weg ligt en het klimaat (droog, ver onder nul in de winter) niet erg geschikt. Maar door haar status als Monument van de Revolutie komen er jaarlijks zo'n 600.000 kaders uit alle delen van het land naar Yan'an. "Om de Geest van Yan'an te bestuderen". Tegelijkertijd wordt die geest, onder invloed van de socialistische markteconomie omgesmeed tot een handelsmiddel.

REVOLUTIONAIRES

Su: "We hebben een samenwerkingsverband met Weifang (een stad in de rijke kustprovincie Shandong). Kaders van Weifang komen hierheen om de Geest van Yan'an te bestuderen en op hun beurt brengen zij hun technici mee, hun producten en hun vaardigheden op het gebied van modern

management. Als ze na een jaar hun Yan'an periode beeindigen keren ze terug, bezwangerd van de Geest van Yan'an, en weten wij wat meer van moderne bedrijfsvoering".

En hoe leer je nu die "Geest van Yan'an"? Xiong Daotong, de vice-president van de Yan'an Universiteit: "Ze bezoeken de grotten waar de revolutionairen, Voorzitter Mao Zedong, Zhou Enlai en de anderen hebben gewoond. Ze lezen de redevoeringen. Ze luisteren naar toespraken van Lange-Mars veteranen".

Het fanatisme waarmee autoriteiten in Yan'an de "Geest" willen verkopen is een bewijs voor hun wanhoop. Een bezoeker uit Beijing verzucht, na anderhalve dag Yan'an: "Ik ben blij dat ik weer wegkan. Er is hier absoluut niets te halen" "De Yan'an geest", muzikaal onderstreept in plaatselijke karaokebars door revolutionaire liederen waar in-Mao-pak-gestoken partijfunctionarissen op meedeinen, werkt op zijn lachspieren. "Het ergste is, dat ze het nog serieus nemen ook".

Yan'an en andere gebieden in China's binnenland, zoals de Autonome Regio Ningxia, zullen genoeg moeten nemen met een plaats op de zijlijn van de hervormingen. In het beste geval kan men een graantje meepikken, maar het zal nog lang duren voordat "China's Koeweit" voldoende interessant is om een invasie van buitenlands kapitaal uit te lokken.

© Jan van der Made